

**Ο απελευθερωτικός αγώνας της ΕΟΚΑ
και ο Ελληνοκυπριακός Τύπος
Οι θέσεις των εφημερίδων *Ελευθερία*,
Ο Φιλελεύθερος και *Χαραυγή* την περίοδο
1957-1960**

Δρ Ευριπίδης Χ. Αντωνιάδης

Διδάκτωρ Μέσων Επικοινωνίας
Τμήμα Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου
Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Επικοινωνία: euripides.antoniades@cut.ac.cy

Λέξεις κλειδιά: **Απελευθερωτικό κίνημα, τύπος, ΕΟΚΑ**

Περίληψη Άρθρου

Το παρόν άρθρο έχει ως στόχο να παρουσιάσει τα προκαταρκτικά πορίσματα μιας μελέτης που πραγματεύεται το Εθνικοαπελευθερωτικό Κίνημα της ΕΟΚΑ (Εθνική Οργάνωση Κυπρίων Αγωνιστών) και τον τρόπο με τον οποίο αποτυπώθηκε μέσα από τον ελληνοκυπριακό Τύπο. Μελετώνται τα χρόνια 1957-1960, περίοδος κατά την οποία δραστηριοποιήθηκε το κίνημα της ΕΟΚΑ. Με βάση την ανάλυση περιεχομένου, η μελέτη αυτή θα καταλήξει στο συνολικό ρόλο του Τύπου κατά τη διάρκεια του αγώνα. Οι συσχετισμοί μεταξύ των ανταποικιακών κινημάτων στην Κύπρο και ο ρόλος των εφημερίδων της ελληνοκυπριακής κοινότητας παραμένουν ένα ανεξερεύνητο πεδίο έρευνας καθώς δεν έχουν διεξαχθεί ακόμη σχετικές έρευνες. Η έλλειψη προηγούμενων εργασιών πάνω στο θέμα αποτελεί ένα μεγάλο εμπόδιο και μια πρόκληση για τους νέους ερευνητές, που δεν έχουν θεωρητική και εμπειρική βάση πάνω στην οποία να θεμελιώσουν τη δική τους μελέτη. Το αρχειακό υλικό που πρέπει να εξεταστεί είναι τεράστιο και την ίδια στιγμή ο ερευνητής βρίσκεται αντιμέτωπος με διάφορα προβλήματα, όπως η επιλογή της μεθοδολογίας και των μαρτυριών. Οι εφημερίδες, εκτός από αντικείμενα έρευνας και μελέτης, θα χρησιμοποιηθούν ως ιστορικές πηγές για την εν λόγω περίοδο.

Πιο συγκεκριμένα, το άρθρο επικεντρώνεται στις θέσεις των τριών κυριότερων ελληνοκυπριακών εφημερίδων της περιόδου και επιχειρεί να παρουσιάσει τις θέσεις της κάθε εφημερίδας ως προς την πολιτική τους σε σχέση με το απελευθερωτικό κίνημα. Αυτό σημαίνει ότι η κάθε εφημερίδα είχε τη δική της πολιτική προσέγγιση (ατζέντα – κανονισμούς), πλαίσιο και διαμεσολάβηση. Τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής μελέτης δείχνουν πώς ο ελληνοκυπριακός Τύπος υπό το αποικιακό καθεστώς παρουσίαζε την απελευθέρωση και το ενωσιακό κίνημα πιο πολύ μέσα από ειδήσεις-άρθρα-αναφορές και λιγότερο μέσα από άρθρα απόψεων και σχόλια. Επίσης, η μελέτη αποκάλυψε ότι τα άρθρα των δημοσιογράφων ήταν ως επί το πλείστον ανυπόγραφα. Η τάση αυτή καταδεικνύει από τη μια την εκρηκτική πολιτική κατάσταση στη Κύπρο και από την άλλη το γεγονός ότι οι δημοσιογράφοι απέφευγαν να δείξουν εάν τάσσονταν υπέρ των αρχηγών του απελευθερωτικού κινήματος ή όχι.

1.1 Εισαγωγή

Η παρούσα δημοσίευση εστιάζει στις τοποθετήσεις τριών εφημερίδων *Ελευθερία*, *Ο Φιλελεύθερος*, *Χαραυγή*, μέσα από τα πρωτοσέλιδά τους για το κυπριακό ζήτημα, στην περίοδο του απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ. Συγκεκριμένα, η υπό μελέτη περίοδος ξεκινά το 1957, εποχή σημαντικών τοπικών συγκρούσεων μεταξύ αποικιοκρατών και αποικιοκρατούμενων, και καταλήγει την 31η Δεκεμβρίου 1960 όταν πραγματοποιήθηκαν οι πρώτες προεδρικές εκλογές σε μια ανεξάρτητη Κυπριακή Δημοκρατία. Επιλέγηκε αυτή η περίοδος γιατί ο ένοπλος απελευθερωτικός αγώνας της ΕΟΚΑ οδήγησε την χώρα μέσα από τις εξελίξεις των γεγονότων στην ανεξαρτησία σε σχέση με τον αρχικό εθνικό στόχο για την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

1.2 Μεθοδολογία - Υποθέσεις Εργασίας

Σκοπός της μελέτης είναι η καταγραφή και αναπαράσταση του απελευθερωτικού κινήματος στην Κύπρο μέσα από τον ελληνοκυπριακό Τύπο. Για το σκοπό αυτό μελετήσαμε τον ημερήσιο Τύπο, από το 1957 μέχρι το 1960. Πιο συγκεκριμένα εξετάσαμε τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων *Ελευθερία*, *Ο Φιλελεύθερος* και *Χαραυγή* την περίοδο 1957 μέχρι το 1960 και τον τρόπο με τον οποίο παρουσίασαν το απελευθερωτικό κίνημα στην κοινή γνώμη.

Η έρευνα περιλάμβανε τη διεξαγωγή σχετικής καταγραφής ειδήσεων σε καθημερινές εφημερίδες παγκύπριας κυκλοφορίας και τον προσδιορισμό των κυριοτέρων πρωτοσέλιδων ειδήσεων που συμβάλλουν στην διαμόρφωση της έκτασης της κάλυψης του Κυπριακού ζητήματος. Σε αυτή την περίπτωση ο ρόλος του Τύπου είναι πολύ σημαντικός στο να εξασφαλιστεί ότι θα υπάρξουν οι συνθήκες μέσα στις οποίες οι πολίτες θα τυγχάνουν μια καλής πληροφόρησης και

ενημέρωσης. Καταγράψαμε την παρουσίαση των δημοσιευμάτων, τα οποία στη συνέχεια κατηγοριοποιήσαμε σε τέσσερις κατηγορίες ως εξής: α) Απελευθερωτικό Κίνημα στην Κύπρο, β) Αποικιοκρατική Κυβέρνηση στην Κύπρο, γ) Εμπλεκόμενες Χώρες, δ) Άλλα αντιαποικιοκρατικά κινήματα εκείνης της εποχής.

Η μέθοδος προσέγγισης που χρησιμοποιήσαμε είναι η ανάλυση περιεχομένου. Πρόκειται για μια μέθοδο ανάλυσης που μπορεί να εφαρμοσθεί σε όλες τις μορφές γραπτού λόγου, όπως κείμενα, έγγραφα, συνεντεύξεις, ειδήσεις. Η μέθοδος αυτή βοηθά στο να αναλυθούν τα χαρακτηριστικά του μηνύματος του κειμένου, του λόγου και της μορφής του και περιλαμβάνει πέντε φάσεις (Κωνσταντινίδου, 1998):

1. Τη διαδικασία σύστασης του εμπειρικού υλικού.
2. Την απομόνωση των στοιχείων (μονάδων καταγραφής).
3. Την ταξινόμηση των μονάδων καταγραφής σε κατηγορίες.
4. Την ποσοτική μετατροπή και μέτρηση των στοιχείων (κωδικοποίηση).
5. Ανάλυση και ερμηνεία των δεδομένων.

Στην πρώτη φάση εντοπίζουμε το εμπειρικό υλικό, δηλαδή την είδηση ή τις ειδήσεις που αφορούν τη μελέτη. Στη δεύτερη φάση απομονώνουμε τις ειδήσεις που μπορούν να ενταχθούν. Στην τρίτη φάση γίνεται η ταξινόμηση, δηλαδή η συγκρότηση των θεμάτων σε κατηγορίες. Στην τέταρτη φάση μετατρέπουμε τα ποσοτικά στοιχεία σε τέτοια μορφή ώστε να είναι δυνατή η μηχανογραφική επεξεργασία τους για να μπορέσουν να συγκριθούν και να περιγραφούν (ibid, 1998). Στην τελευταία φάση γίνεται η παρουσίαση των δεδομένων, η ανάλυση και η ερμηνεία τους. Είναι η τελική φάση όπου εξάγονται τα συμπεράσματα. Η θεματική ανάλυση μάς βοηθά να απαντηθούν ερωτήματα όπως για παράδειγμα, ποια είναι η εικόνα του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ και η εικόνα των Άγγλων αποικιοκρατών, γιατί είναι δυνατή η καταγραφή των στοιχείων, απόψεων αλλά και ιδεών μέσα από τις πρωτοσέλιδες ειδήσεις και η σύνδεση όλων αυτών στη συνέχεια. Επίσης, με την ταξινόμηση και την κατηγοριοποίηση των ειδήσεων μπορούμε να έχουμε συγκεντρωμένες διαφορετικές θέσεις/απόψεις που διατυπώνονται.

Η επιλογή των χρονικών περιόδων

Η επιλογή των χρονικών περιόδων καθορίζεται κατ' αρχάς από τις υποθέσεις εργασίας και από το προς έρευνα υλικό. Ο λόγος για τον οποίο επιλέξαμε την περίοδο 1957- 1960 προς μελέτη αποτελεί το γεγονός ότι κατά την εν λόγω περίοδο τα γεγονότα που διαδραματίζονται είναι εξαιρετικά σημαντικά. Το εύρος της περιόδου μας επιτρέπει να σχηματίσουμε άποψη για τις ποικίλες αντανακλάσεις της εικόνας της Ελληνοκυπριακής κοινότητας, οι οποίες σχηματίζονται και μεταλλάσσονται ανάλογα με τα γεγονότα που διαδραματίζονται στο

εσωτερικό της κυπριακής κοινωνίας, αλλά και σε διεθνές επίπεδο. Καταλήξαμε στην επιλογή των παρακάτω χρονολογιών προς μελέτη και δεν περιοριστήκαμε σε μια πιο μικρή περίοδο, γιατί με αυτό τον τρόπο πιστεύουμε ότι έχουμε συλλέξει το ανάλογο υλικό για να υποστηρίξουμε τους ισχυρισμούς μας.

α) Αρίθμηση και καταγραφή δύο εκδόσεων την πρώτη και τελευταία ημέρα της εβδομάδας (Τρίτη και Κυριακή αφού κάθε Δευτέρα δεν υπήρχε έκδοση) για την περίοδο τεσσάρων ετών στις εφημερίδες *Ελευθερία*, *Ο Φιλελεύθερος* και *Χαραυγή*. Επιλέξαμε την Κυριακή γιατί στην Κυριακάτικη έκδοση/εφημερίδα εντοπίζουμε μεγαλύτερο φάσμα ειδήσεων και θεμάτων καθώς και εκτενέστερη ανάλυση των γεγονότων που συνέβησαν κατά την διάρκεια της εβδομάδας.

β) Από τις εκδόσεις αυτές το υλικό εξέτασης είναι η πρώτη σελίδα γιατί εκεί εντοπίζουμε πληθώρα ειδήσεων, άρθρων και αναλύσεων. Επίσης στην πρώτη σελίδα κυριαρχούν ειδήσεις μέγιστου και επίκαιρου ενδιαφέροντος που κεντρίζουν την προσοχή του αναγνώστη για αγορά της εφημερίδας.

Χρονολογική Εξέλιξη του Τύπου (Εφημερίδες)

Σε ότι αφορά τις εφημερίδες, μπορούμε να θεωρήσουμε πως οι σημαντικοί σταθμοί εξέλιξής τους συνδέονται άμεσα με καμπές της πολιτικής πορείας της Κύπρου και με σημαντικά γεγονότα της Ιστορίας της. Μέχρι ενός σημείου θεωρούμε πως συμπίπτουν οι περίοδοι εξέλιξης του Τύπου με τις φάσεις του Κυπριακού ζητήματος. Γι' αυτό, η μελέτη αυτή ακολουθεί την πιο κάτω προσέγγιση: δύο δημοσιεύματα στην πρώτη και τελευταία ημέρα της εβδομάδας των εφημερίδων *Ελευθερία*, *Ο Φιλελεύθερος* και *Χαραυγή* από το 1957 έως το 1960 εξετάστηκαν λεπτομερώς και έπειτα καταγράφηκαν οι θέσεις των εφημερίδων σε σχέση με σημαντικά ιστορικά γεγονότα που, κατά την κρίση μας, περιγράφουν την απελευθέρωση, τον εθνικισμό και την πολιτική περίοδο.

Πιο συγκεκριμένα οι υποθέσεις εργασίας είναι:

- Οι εφημερίδες λόγω του αποικιοκρατικού καθεστώτος αντιμετώπισαν το απελευθερωτικό και ενωσιακό κίνημα κυρίως μέσα από τη συχνή κάλυψη και λιγότερο διαμέσου αρθρογραφίας και σχολίων.
- Οι θέσεις των εφημερίδων κατά τη διάρκεια του αποικιοκρατικού καθεστώτος και του απελευθερωτικού κινήματος διακρίνονται κυρίως μέσα από τη συχνότητα και ποσότητα των δημοσιευμάτων και λιγότερο μέσα από τις ερμηνείες, τίτλους και υπότιτλους των κειμένων, αφού ο Τύπος βρισκόταν σε καθεστώς περιστολής.
- Δεν ταυτίζονταν ή δεν ήταν έκδηλα θετικές όλες οι εφημερίδες υπέρ του απελευθερωτικού κινήματος.
- Το ύφος και ο τονισμός των δημοσιευμάτων, ανάλογα με το έντυπο, ποικίλλουν.

- Σπάνια τα άρθρα ήταν ενυπόγραφα, κι αυτό ενδεχομένως σηματοδοτεί την αποφυγή ταύτισης δημοσιογράφων ως ατόμων με το κίνημα της απελευθέρωσης.
- Οι τυχόν θέσεις των εφημερίδων εκφράζονται κυρίως από editorial και τους τίτλους ανυπόγραφων άρθρων και λιγότερο από άρθρα γνώμης.

Η Επιλογή των εφημερίδων

Η επιλογή του υλικού συνιστά ένα σημαντικό πρόβλημα, διότι από το πλήθος των εφημερίδων πρέπει να επιλεγούν κατά το δυνατόν περισσότεροι τίτλοι. Εάν δεν μπορεί να γίνει μια αντιπροσωπευτική δειγματοληψία στατιστικού χαρακτήρα, τότε θα πρέπει να καθοριστούν τα «αντιπροσωπευτικά» φύλλα με την τυπολογική έννοια.

Στην παρούσα έρευνα επιλέξαμε τις τρεις εφημερίδες με βάση την πολιτική τους συνιστώσα.

1.3 Γενικά Αποτελέσματα των εφημερίδων *Ελευθερία* – *Ο Φιλελεύθερος* – *Χαραυγή* 1957-1960

Η έρευνα που ακολουθεί διενεργήθηκε για την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 1957- 1960. Συνολικά εξετάστηκαν 1143 πρωτοσέλιδα δημοσιεύματα ως μονάδες ανάλυσης και από τις τρεις εφημερίδες (*Ελευθερία* 568, *Ο Φιλελεύθερος* 339, *Χαραυγή* 236). Για τη διερεύνηση των πρωτοσέλιδων δημοσιευμάτων χρησιμοποιήθηκε το ακόλουθο σχήμα χαρακτηριστικών κατηγοριών/μεταβλητών:

1. Η προέλευση κάθε δημοσιεύματος, δηλαδή η αντίστοιχη εφημερίδα και ημερομηνία.
2. Η κατοχύρωση της είδησης στη δεξιά ή αριστερή σελίδα της εφημερίδας. Η δεξιά σελίδα θεωρείται πιο περίοπτη σε σύγκριση με την αριστερή, τουλάχιστον στις εφημερίδες μεγάλου σχήματος (Δεμερτζής, 1999).
3. Το μέγεθος του εκάστοτε δημοσιεύματος.
4. Τα πρωτοσέλιδα δημοσιεύματα ταξινομήθηκαν ανάλογα με τον τύπο τους ως: Κύριο άρθρο, Άρθρο γνώμης – ανάλυση - σχόλιο/opinion – commentary, Ρεπορτάζ-έρευνα, Συνέντευξη, Ανακοίνωση, Επιστολή, Απλή είδηση, Άλλο.
5. Ο τίτλος κάθε πρωτοσέλιδου δημοσιεύματος καταγράφηκε και ταξινομήθηκε βάσει χαρακτηρισμών ως «θετικός», «αρνητικός» ή «ουδέτερος».
6. Για τη διερεύνηση του περιεχομένου των ειδήσεων έγινε καταγραφή του αριθμού αναφορών ενός έκαστου δημοσιεύματος έτσι ώστε να εστιασθούν οι πρωταγωνιστές: Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, Ζήνων Ρωσσίδης, Χάρντινγκ, Φουτ, Καραμανλής κ.λπ.

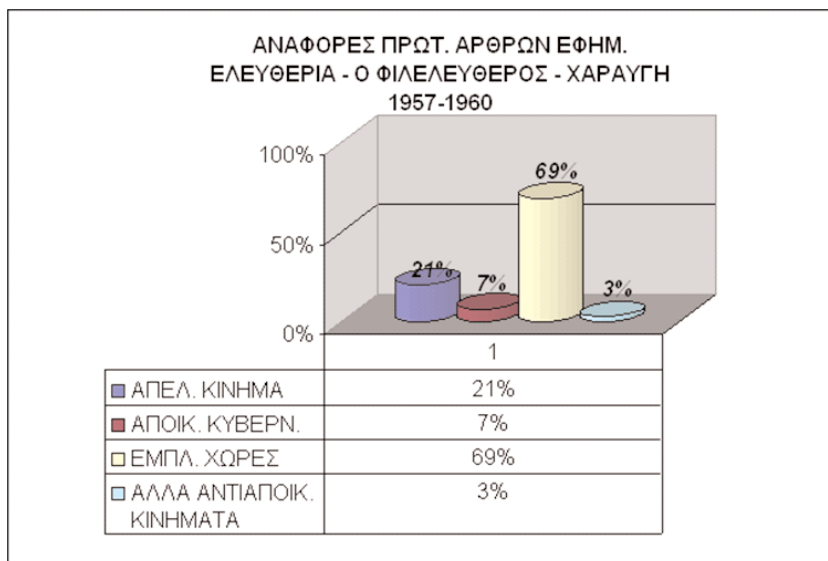
7. Έγινε καταγραφή των ειδήσεων με βάση την πηγή, προέλευση της πηγής, και σύνταξη του άρθρου (αν είναι ενυπόγραφο, ανυπόγραφο, διεθνές πρακτορείο, ιδιαίτερη ανταπόκριση).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1 Αναφορές πρωτοσέλιδων άρθρων

***ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, Ο ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ,
ΧΑΡΑΥΓΗ 1957-1960***

Αναφορές	1957-1960	Σύνολο	%
1	844	844	21%
2	258	258	7 %
3	2732	2732	69%
4	124	124	3%
Σύνολο	3958	3958	100%
%		100	

1. Απελευθερωτικό Κίνημα στην Κύπρο
2. Αποικιοκρατική Κυβέρνηση στην Κύπρο
3. Εμπλεκόμενες Χώρες
4. Άλλα αντιαποικιοκρατικά κινήματα εκείνης της εποχής

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2 Γραφική παράσταση ποσοστών αναφορών κάλυψης

1.4 Ελευθερία

Η ύλη της εφημερίδας είναι πλούσια και περιλαμβάνει άρθρα, μελέτες, σχόλια, εσωτερικές και εξωτερικές ειδήσεις, καλλιτεχνικές ειδήσεις, δικαστηριακά νέα, ανταποκρίσεις από τις επαρχίες και ποικιλία άλλων πληροφοριών» (Τόμος Γ Μέρος Α, σελ. 137). Ο χαρακτήρας της *Ελευθερίας* είναι καθαρά αντιβρετανικός καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου που μελετήσαμε. Επίσης αναλλοίωτοι στόχοι της *Ελευθερίας* είναι η αφύπνιση των Ελληνοκυπρίων, καθώς και η προάσπιση των δικαιωμάτων του λαού της Κύπρου. Δεν πρόκειται για ακραία

ιδεολογικά εφημερίδα. Είναι ένα συντηρητικό έντυπο, που φυσικά υποστηρίζει την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα, αλλά ποτέ δεν εκφράζει τις απόψεις του με έντονο και προκλητικό τρόπο. Τα άρθρα της έχουν πρωτίστως ως στόχο την ενημέρωση των αναγνωστών της, χαρακτηρίζονται από ηπιότητα και ένα ευφυή ειρωνικό τόνο που της επιτρέπει να καυτηριάζει τα κακώς κείμενα και φυσικά με αυτό τον τρόπο να προασπίζει πάντα την ιδεολογία της, «με το γάντι».

Τα θέματα που εμφανίζονται κατ' επανάληψη και με επιμονή καθ' όλη την διάρκεια της περιόδου που μελετούμε στην εφημερίδα *Ελευθερία* είναι:

- (1) Η Ελληνικότητα της Κύπρου, με βάση τη γλώσσα, τη θρησκεία και την Ιστορία της.
- (2) Κατ' επέκταση η *Ελευθερία* υποστηρίζει την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.
- (3) Η παρεμβατικότητα της Βρετανικής διοίκησης σε θέματα παιδείας και άρα η προσπάθεια αφελληνισμού των Ελληνοκυπρίων.
- (4) Η βαριά φορολογία που επιβάλλει η Βρετανική διοίκηση σε συνδυασμό με τις κακές κλιματολογικές συνθήκες, τις επιδημικές ασθένειες, την αυξημένη εγκληματικότητα και τη διαφθορά των αξιωματούχων, που παρεμποδίζουν την ανάπτυξη του νησιού.
- (5) Η μεροληψία των Βρετανών υπέρ της Τουρκοκυπριακής κοινότητας.
- (6) Οι διεθνείς διασκέψεις με θέμα την Κύπρο, αλλά και όλες οι δηλώσεις από ξένους ηγέτες που αφορούν το νησί.
- (7) Οι δηλώσεις Βρετανών, Ελλήνων και Τούρκων που αφορούν την Κύπρο.

Η επιλογή της εφημερίδας τον Ιανουάριο του 1957 γίνεται για το λόγο ότι θεωρείται σοβαρή πηγή πληροφοριών για τα γεγονότα πριν την έναρξη του απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ εναντίον του αποικιοκρατικού στέμματος. Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί ότι την εφημερίδα *Ελευθερία* εντοπίσαμε στο αρχείο του Δήμου Λεμεσού.

***Ελευθερία* 1957-1960**

Τις χρονιές 1957-1960 παρατηρούμε ότι η εφημερίδα *Ελευθερία* συνεχίζει δυναμικά να περιγράφει στις πρωτοσέλιδες στήλες της, τις εξελίξεις που αφορούν στον πολιτικό τομέα από τις δραστηριότητες του απελευθερωτικού κινήματος αλλά και φυσικά την ξεκάθαρη πλέον εμπλοκή των κυριοτέρων χωρών για το μέλλον της Κύπρου. Πρόκειται για κρίσιμες χρονιές, αφού συμβαίνουν σημαντικά απελευθερωτικά γεγονότα, υπάρχει πολύ έντονη ένοπλη δράση της ΕΟΚΑ και θυσίες παλληκαριών που ανήκουν στην οργάνωση, πολιτικές εξελίξεις

όπως η επιστροφή του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου από την εξορία των Σεύχελ-λών και μετέπειτα έναρξη διαπραγματεύσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων χωρών με συμφωνία την απόκτηση ανεξαρτησίας της Κύπρου και ίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

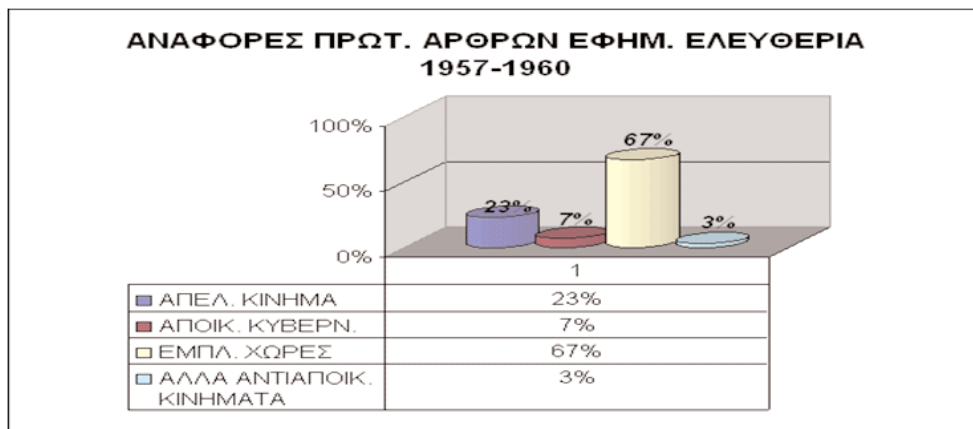
Στην συνέχεια παρατίθενται σε πίνακες τα στατιστικά για την εφημερίδα και ξεχωριστές αναφορές που αφορούν τις πρωτοσέλιδες ειδήσεις που δημοσιεύονται τις ημέρες Κυριακή (τέλος της εβδομάδας) και Τρίτη (αρχή καινούργιας εβδομάδας) με θέμα ο απελευθερωτικός αγώνας στην εφημερίδα *Ελευθερία* για την περίοδο 1957-1960.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1 Αναφορές πρωτοσέλιδων άρθρων

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 1957-1960

Αναφορές	1957-1960	Σύνολο	%
1	477	477	23%
2	146	146	7%
3	1414	1414	67%
4	58	58	3%
Σύνολο	2095	2095	100%
%		100	

1. Απελευθερωτικό Κίνημα στην Κύπρο
2. Αποικιοκρατική Κυβέρνηση στην Κύπρο
3. Εμπλεκόμενες Χώρες
4. Άλλα αντιαποικιοκρατικά κινήματα εκείνης της εποχής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2 Γραφική παράσταση ποσοστών κάλυψης αναφορών από καθημερινά άρθρα της εφημερίδας *Ελευθερία* 1957-1960

Στην μεταβλητή Σύνταξη άρθρου δημοσιεύματος (Πίνακας 1.3) τα ενυπόγραφα άρθρα συγκεντρώνουν ποσοστό 48%. Παρατηρούμε μια αυξημένη τάση ενυπόγραφων άρθρων από τις προηγούμενες χρονιές. Παράλληλα τα ανυπόγραφα άρθρα αγγίζουν το ποσοστό 50%, ενώ τα Διεθνή Πρακτορεία ειδήσεων βρίσκονται στο χαμηλό 2%. Σημαντικό στοιχείο είναι ότι και τις τρεις χρονιές δεν δημοσιεύεται άρθρο με ιδιαίτερη ανταπόκριση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.3 Σύνταξη άρθρου**ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 1957-1960**

Σύνταξη άρθρου	1957-1960	Σύνολο	%
Ενυπόγραφο	275		48%
Ανυπόγραφο	284		50 %
Διεθνές Πρακτορείο	9		2%
Ιδιαίτερη Ανταπόκριση	--	--	--
Σύνολο	568	568	%
%		100	100%

Στην κατηγορία Τύπος δημοσιεύματος (Πίνακας 1.4) παρατηρούμε ότι στα 285 συνολικά άρθρα που συλλέξαμε, η κατηγορία Ρεπορτάζ - έρευνα έχει 50%. Ακολουθεί η κατηγορία Κύριο άρθρο με 35.5% και οι Απλές ειδήσεις με 12%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.4 Τύπος Δημοσιεύματος

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 1957-1960

Τύπος δημοσιεύματος	1957-1960	Σύνολο	%
Κύριο άρθρο/editorial	202	202	35.5%
Άρθρο γνώμης - ανάλυση	3	3	0.5 %
Ρεπορτάζ-έρευνα	285	285	50%
Συνέντευξη	6	6	1%
Ανακοίνωση	2	2	0.3%
Επιστολή	4	4	0.7%
Απλή είδηση	66	66	12%
Άλλο	-	-	%
Σύνολο	568	568	%
%		100	100%

Στη μεταβλητή Χαρακτηρισμός δημοσιεύματος (Πίνακας 1.5) των πρωτοσέλιδων της εφημερίδας *Ελευθερία* έχουν αυξημένο θετικό χαρακτήρα ως προς τις ενέργειες των πρωταγωνιστών για απελευθέρωση. Δηλαδή οι ενέργειες των πρωταγωνιστών αγγίζουν ως θετικές το ποσοστό 55%, 194 δημοσιεύματα έχουν αρνητικό περιεχόμενο, και τα ουδέτερα άρθρα αγγίζουν το 11%. Χαρακτηριστικές είναι οι απόψεις που καταθέτουν οι πρωταγωνιστές οι οποίοι προέρχονται από το χώρο της πολιτικής, στις οποίες ο καθένας δίνει την διαφορετική του ματιά και εξήγηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.5 Χαρακτηρισμός Δημοσιεύματος**ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 1957-1960**

Χαρακτηρισμός δημοσιεύματος	1957-1960	Σύνολο	%
Θετικό	309	309	55%
Αρνητικό	194	194	34%
Ουδέτερο	65	65	11%
Σύνολο	568	568	%
%		100	100%

Στους Πρωταγωνιστές (Πίνακας 1.6) ο Εθνάρχης Μακάριος και το Εθναρχικό του Γραφείο συγκεντρώνουν ποσοστό 40%, ο Βρετανός Κυβερνήτης της Κύπρου Χάρντινγκ πέφτει στο 3% από το 23% που είχε το 1956. Αξιοσημείωτη είναι και η πρώτη εμφάνιση του αρχηγού της Εθνικής Οργάνωσης Κυπριών Αγωνιστών (ΕΟΚΑ) Στρατηγού Γεωργίου Γρίβα Διγενή με ποσοστό 8%. Αυτό αποδεικνύει ότι η εφημερίδα *Ελευθερία* έχει πρόσβαση στο επιτελείο του αρχηγού της ΕΟΚΑ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.6 Εστίαση σε πρωταγωνιστές**ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 1957-1960**

Εστίαση σε πρωταγωνιστές	1957-1960	Σύνολο	%
Αρχιεπίσκοπος Μακάριος	386	386	40%
Ζήνων Ρωσσίδης Εθναρχικός Σύμβουλος,	26	26	3%
Νίκος Κρανιδιώτης Γραμματέας της Εθναρχίας	4	4	0.3%
Μητροπολίτες Πόλεων	--	--	--
Στρατηγός Γρίβας Γεώργιος (Αρχηγός ΕΟΚΑ)	89	--	8%

Δήμαρχοι πόλεων	--	--	--
Αντιπρόσωποι Κομμάτων (ΑΚΕΑ)	--	--	--
Παναγροτική Ένωση Κύπρου	--	--	--
ΕΟΚΑ	61	61	5%
Μουφτής εν Κύπρω	--	--	--
Δρ Φαζίλ Κουτσιούκ (Τουρκοκύπριος ηγέτης)	52	52	5%
Μεντερές Αντανάν (Τούρκος Πρωθυπουργός)	30	30	3%
Άρμιτεϊτζ Ρόμπερτ (Κυβερνήτης της Κύπρου, 1955-1957)	1	1	0.1%
Σερ Τζων Χάρντινγκ (Κυβερνήτης της Κύπρου, 1957-1960)	39	39	3%
Σερ Χιου Φουτ (Κυβερνήτης της Κύπρου, 1957-1960)	108	108	10%
Ήντεν Άντονι (Υπουργός των Αποικιών)	1	1	0.1%
Παπάγος Αλέξανδρος (Στρατηγός)	1	1	0.1%
Τσέρτσιλ Ουίνστον (Πρωθυπουργός Αγγλίας 1951-1955)	--	--	--
Λέννοξ-Μπούντ Άλαν, Υπουργός Αποικιών	25	25	2%
Λόρδος Ράνκλιφ (Συνταγματολόγος)	8	8	0.6%
Μακμίλλαν Χάρολντ (Πρωθυπουργός Αγγλίας, 1957-1963)	106	106	10%
Αϊζενχάουερ Ντουάιτ (Πρόεδρος ΗΠΑ)	9	9	0.8%
Βασιλιάς Ελλήνων Κωνσταντίνος	--	--	--
Στεφανόπουλος Στέφανος (Αναπληρωτής Πρωθυπουργός)	--	--	--
Αρχιεπίσκοπος Σπυρίδων	--	--	--
Αβέρωφ Ευάγγελος (ΥΠΕΞ)	20	20	2%
Καραμανλής Κωνσταντίνος, Πρωθυπουργός	78	78	7%
Σύνολο	1144	1144	%
%		100	100%

Δυο άλλες σημαντικές μεταβλητές είναι οι Προέλευση πηγών (Πίνακας 1.7) και Πηγές δημοσιεύματος (Πίνακας 1.8). Στην διατριβή μας παρατηρούμε ότι γίνεται εναλλαγή στο ποσοστό προέλευσης πηγών. Το Λονδίνο συνεχίζει να κυριαρχεί επί της Αθήνας με 39% γεγονός που δείχνει τον σημαντικό ρόλο που κατέχει η Αγγλία ως αποικιοκρατική δύναμη, ενώ ακολουθεί η Αθήνα με 29%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.7 Προέλευση Πηγών

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 1957-1960

Προέλευση πηγών	1957-1960	Σύνολο	%
Ανώνυμες	107	107	19%
Ελλάδα	163	163	29 %
Κύπρος	1	1	0.1%
Βρετανία	222	222	39%
Τουρκία	2	2	0.4%
Διεθνή Πρακτορεία	21	21	3.5%
Άλλα	52	52	9%
Σύνολο	568	568	%
%		100	100%

Ως προς την μεταβλητή Πηγές δημοσιεύματος (Πίνακας 1.8) φαίνεται ότι 44% των πρωτοσέλιδων δημοσιευμάτων περιγράφουν στη στήλη τους ότι η πηγή του δημοσιεύματος είναι μια, ενώ ακολουθεί το άρθρο με δύο πηγές με ποσοστό 35% και 15% με τρεις πηγές. Ως πηγή του δημοσιεύματος θεωρείται η προέλευση της είδησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.8 Πηγές Δημοσιεύματος**ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 1957-1960**

Πηγές	1957-1960	Σύνολο	%
0	--	--	--
1	246	246	44%
2	200	200	35%
3	83	83	15%
4	25	25	5%
5	6	6	0.4%
6	4	4	0.3%
7	1	1	0.1%
8	3	3	0.2%
Σύνολο	568	568	%
%		100	100%

Μια ακόμη μεταβλητή είναι το Συνοδευτικό οπτικό υλικό δημοσιεύματος (Πίνακας 1.9) που μας δείχνει ότι η εφημερίδα την τετραετία 1957-1960 δημοσιεύει στις στήλες 102 φωτογραφίες. Οι 22 από αυτές τις φωτογραφίες ανήκουν στις εκδόσεις της εφημερίδας στους τέσσερις μήνες των ετών 1955 και 1956. Το δεύτερο εξάμηνο των εκδόσεων της εφημερίδας 1955 και 1956 δυστυχώς δεν υπάρχει στο αρχείο του Δήμου Λεμεσού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.9 Συνοδευτικό οπτικό υλικό δημοσιεύματος**ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 1957-1960**

Συνοδευτικό οπτικό υλικό δημοσιεύματος	1957-1960	Σύνολο	%
Φωτογραφίες	102		100%
Πίνακες	-		%
Γραφικά	-		%
Γελοιογραφίες	-		
	-		%
Σύνολο	102	102	%
%		100	100%

Ως προς την μεταβλητή Θέση σελίδας δημοσιεύματος παρατηρούμε (Πίνακας 1.10) ποσοστό 31% είναι δημοσιευμένα στην αριστερή πλευρά της εφημερίδας ενώ έχουμε 68% στην δεξιά πλευρά της εφημερίδας και ολοσέλιδα δημοσιεύματα είναι μόνο 4 με ποσοστό 0.7%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.10 Θέση σελίδας δημοσιεύματος**ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 1957-1960**

Θέση σελίδας δημοσίευσης	1957-1960	Σύνολο	%
Αριστερά	178	178	31.3%
Δεξιά	386	386	68%
Ολοσέλιδο	4	4	0.7%
Σύνολο	568	568	%
%		100	100%

Όσο αφορά την μεταβλητή που αναφέρεται στη θέση δημοσιεύματος στο πρωτοσέλιδο (Πίνακας 1.11) συγκεντρώνουμε στην πάνω πλευρά της εφημερίδας 73% και 27% στην θέση δημοσιεύματος στην κάτω πλευρά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.11 Θέση δημοσιεύματος στο πρωτοσέλιδο

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 1957-1960

Θέση δημοσιεύματος στο πρωτοσέλιδο	1957-1960	Σύνολο	%
Πάνω	415	415	73%
Κάτω	153	153	27%
Σύνολο	568	568	%
%		100	100%

Τέλος η τελευταία μεταβλητή μας περιγράφει το Μέγεθος του δημοσιεύματος (Πίνακας 1.12) όπου τα μεγάλα δημοσιεύματα συγκεντρώνουν μόνο 4%, τα μεσαία δημοσιεύματα αγγίζουν το 66% και υπερτερούν από το 36% του 1956 και τα μικρά δημοσιεύματα ανεβαίνουν 30% από το 19% του 1956.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.12 Μέγεθος Δημοσιεύματος

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 1957-1960

Μέγεθος δημοσιεύματος(cm ²)	1957-1960	Σύνολο	%
Μικρό	171	171	30%
Μεσαίο	374	374	66%
Μεγάλο	23	23	4%
Σύνολο	568	568	%
%		100	100%

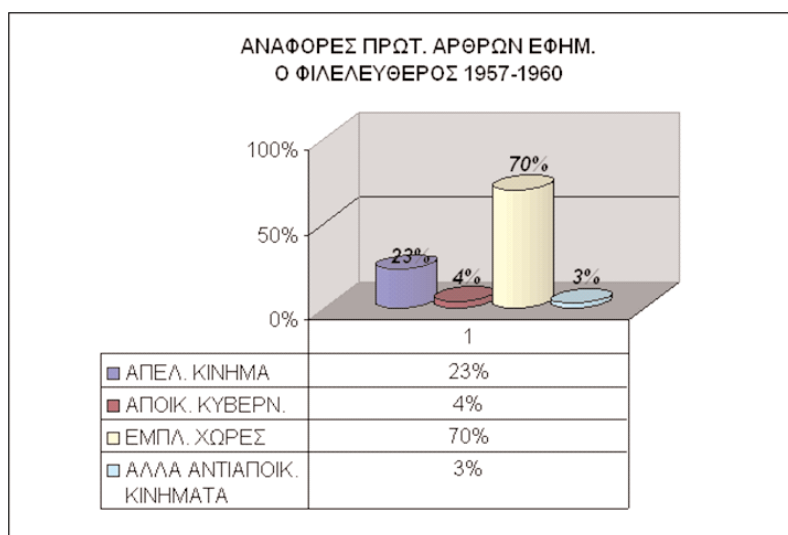
2.1 Συμπεράσματα

Σύμφωνα με τον σχεδιασμό της έρευνας (βλέπε σχήμα κωδικοποίησης δημοσιευμάτων) επελέγησαν ως μονάδες ανάλυσης τα πρωτοσέλιδα δημοσιεύματα με ειδήσεις που αναφέρονται στον απελευθερωτικό αγώνα από τις τρεις παραπάνω εφημερίδες για την ημέρες Κυριακή και Τρίτη κατά τα έτη 1957-1960. Συνολικά εξετάστηκαν 1143 πρωτοσέλιδα δημοσιεύματα ως μονάδες ανάλυσης και από τις τρεις εφημερίδες (*Ελευθερία* 568, *Ο Φιλελεύθερος* 339, *Χαραυγή* 236). Από την ανάλυση των δεδομένων προέκυψε πως η *Ελευθερία* την περίοδο 1957-1960 στις στήλες τις περιγράφει την Ελληνικότητα της Κύπρου (Σοφοκλέους 2003: 131) με βάση την θεματολογία και πλαισίωσή της. Τα πιο κάτω συμπεράσματα μπορούν να εξαχθούν:

- Η *Ελευθερία* υποστηρίζει την αποτίναξη του Βρετανικού αποικιοκρατικού ζυγού.
- Παρατηρούμε μεροληψία των Βρετανών υπέρ της Τουρκοκυπριακής κοινότητας.
- Παρατηρούμε μέσα από τα δημοσιεύματα ότι στις διεθνείς διασκέψεις για το Κυπριακό ζήτημα είχαμε κύριους πρωταγωνιστές τις χώρες Βρετανία, Ελλάδα, και Τουρκία.
- Οι σημαντικότερες ειδήσεις τοποθετούνται στην πάνω πλευρά 73%.
- Οι ειδήσεις της εφημερίδας έχουν μεσαίο μέγεθος δημοσιεύματος 66%.
- Παρατηρούμε ότι οι ειδήσεις περιλαμβάνουν φωτογραφίες 100%.
- Βρετανία και Ελλάδα αποτελούν τα κέντρα προέλευσης των πηγών με ποσοστά 39% και 29% αντίστοιχα λόγω της παρουσίας ανταποκριτή στις χώρες αυτές.
- Σημαντικός πρωταγωνιστής είναι ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος με 40%, ο Πρωθυπουργός της Βρετανίας Μακμίλλαν 10% λόγω της υποβολής του Σχεδίου Μακμίλλαν, ο Βρετανός Κυβερνήτης της Κύπρου Σερ Χιου Φουτ 10%, ο Στρατηγός Γρίβας 8% και ο Πρωθυπουργός Καραμανλής 7%.
- Ως προς τον τύπο δημοσιεύματος 35,5% είναι κύρια άρθρα και 50% είναι ρεπορτάζ-έρευνα.
- Τα άρθρα είναι ανυπόγραφα 50% και 48% ενυπόγραφα.
- Και, τέλος, ως προς τις αναφορές καθημερινών άρθρων της πρώτης και της τελευταίας ημέρας της εβδομάδας στην *Ελευθερία* για τα χρόνια 1957-1960, οι εμπλεκόμενες χώρες που διαχειρίζονται το μέλλον της Κύπρου αγγίζουν 69% και το απελευθερωτικό κίνημα είναι στο 21%, η αποικιοκρατική κυβέρνηση στην Κύπρο με 5% και τα άλλα αντιαποικιοκρατικά κινήματα με 5%.

Όσον αφορά στην εφημερίδα *Ο Φιλελεύθερος* και την προέλευση των πηγών του, οι ανταποκρίσεις από Ελλάδα αντιστοιχούν στο 52% και οι ανταποκρίσεις από Βρετανία στο 17%. Ως προς τους πρωταγωνιστές ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος κυριαρχεί στις επαφές, διαπραγματεύσεις και τις δραστηριότητες για το παρόν και το μέλλον του νησιού με 35%, ενώ φαίνεται η δυναμική εμπλοκής των εμπλεκομένων χωρών ιδιαίτερα Ελλάδας 14%, του αποικιοκρατικού στέμματος 8%, του Στρατηγού Γρίβα με 8% αλλά και της ΕΟΚΑ 7%. Ως προς τον τύπο δημοσίευσης τα κύρια άρθρα είναι 52% με το Κυπριακό να είναι το επίκεντρο στη θεματολογία της εφημερίδας. Τέλος η εφημερίδα (Πίνακας 2.1) προβάλλει αναφορές στα άρθρα της για το απελευθερωτικό κίνημα 23% ενώ η εμπλοκή των εμπλεκομένων χωρών στην πρωτοσέλιδη αρθρογραφία για τα χρόνια 1957-1960 αγγίζει το υψηλό 70%. Η αποικιοκρατική κυβέρνηση είναι στο 4%, ενώ τα άλλα αντιαποικιοκρατικά κινήματα είναι στο 3%.

ΠΙΝΑΚΑΣ: 2.1

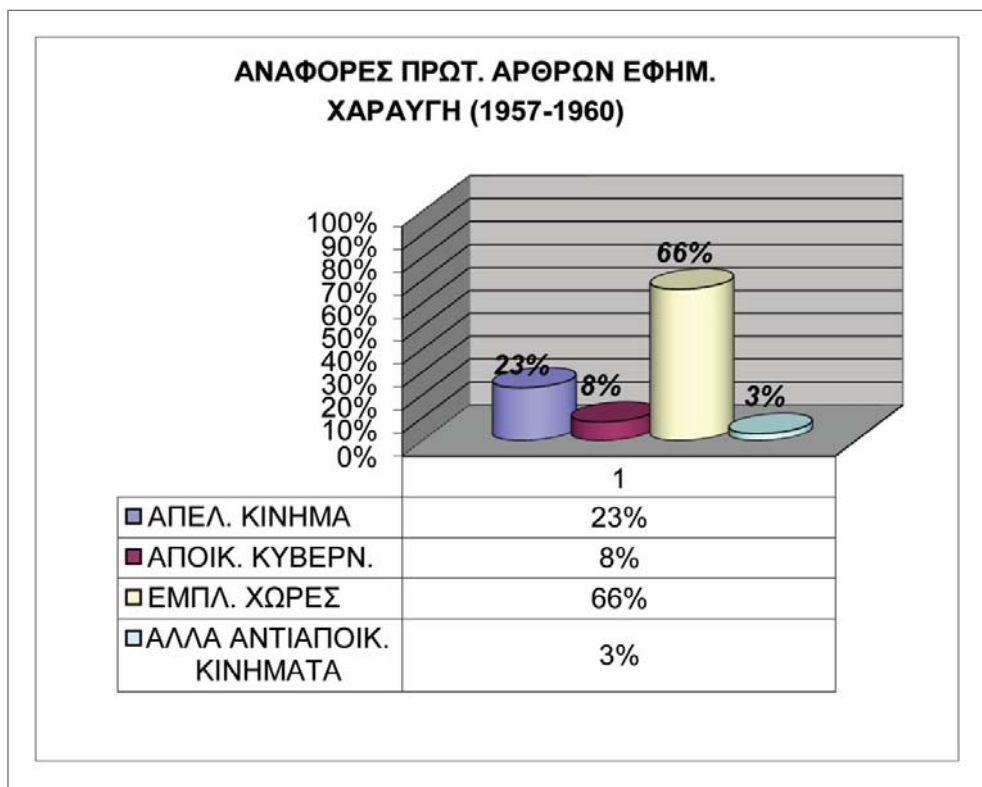

Όσον αφορά στην εφημερίδα *Χαραυγή*:

- Οι σημαντικότερες ειδήσεις τοποθετούνται στην πάνω πλευρά στο 88% (1957- 1960) από το 78% (1956).
- Οι ειδήσεις της εφημερίδας έχουν μεσαίο μέγεθος δημοσιεύματος 89% (1957- 1960) σε αντίθεση με μεγάλο μέγεθος έκτασης που ήταν στο 62% το 1956.
- Παρατηρούμε ότι οι ειδήσεις στη *Χαραυγή* περιλαμβάνουν γραφικούς πίνακες 69% (1957-1960) από 98% (1956).
- Την τετραετία (1957-1960) οι ανώνυμες πηγές αγγίζουν το 48%.

- Σημαντικός πρωταγωνιστής είναι ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος με 33% (1957- 1960) από το 41% του 1956 και πιο κάτω ο Βρετανός Κυβερνήτης Σερ Χιου Φουτ με 11% (1957-1960) από το 39% που είχε ο αποχωρών Κυβερνήτης της Κύπρου Στρατάρχης Χάρντινγκ (1956). Επίσης ο Στρατηγός Γρίβας είναι πρωταγωνιστής στα πρωτοσέλιδα της *Χαραυγής* με 11%.
- Ως προς τον τύπο δημοσιεύματος 53% (1957-1960) από 56% (1956) είναι κύρια άρθρα και 34% (1957-1960) από 32% (1956) είναι ρεπορτάζ-έρευνα.
- Τα άρθρα είναι ανυπόγραφα 54% (1957-1960) και 42% ενυπόγραφα (1957- 1960).
- Και τέλος ως προς τις αναφορές καθημερινών άρθρων της εφημερίδας *Χαραυγή* για 1957-1960, οι εμπλεκόμενες χώρες που χειρίζονται την τύχη του νησιού είναι στο 66% και το απελευθερωτικό κίνημα είναι στο 23%, η αποικιοκρατική κυβέρνηση στην Κύπρο είναι στο 8% και τα άλλα αντιαποικιοκρατικά κινήματα στο 3%. (Πίνακας 2.2)

ΠΙΝΑΚΑΣ: 2.2

Μια σύγκριση ανάμεσα στις τρεις εφημερίδες δείχνει ότι η *Ελευθερία* κυρίως και λιγότερο *Ο Φιλελεύθερος* ήταν εμφανέστερα υπέρ της απελευθέρωσης και ένωσης με την Ελλάδα σε σχέση με τη *Χαραυγή*. Στο σημείο αυτό ίσως αξίζει να σημειώσουμε την ουσία των θέσεων που πήραν η *Χαραυγή* και η *Ελευθερία* κατά τη συμφωνία της Ζυρίχης. Στο άρθρο της με τίτλο *Τα μεγάλα λόγια*, στις 7 Αυγούστου 1960, η *Χαραυγή*, αφού κατακεραυνώνει τον Πλουτή Σέρβα, “τους τροτσκιστές”, κ.ά., που παίρνουν έντονη θέση κατά της Ζυρίχης, διατυπώνει την άποψη πως «θάταν μη ρεαλιστική γραμμή να έθετε κάποιος το λαό μπροστά στο καθήκον της απόρριψης των συμφωνιών». Διαφαίνεται όμως ότι το επίπεδο στο οποίο τοποθετείται το πρόβλημα από τη *Χαραυγή* είναι πολύ διαφορετικό από τις άλλες εφημερίδες. Υποστηρίζεται ότι «η ολοκλήρωση της ανεξαρτησίας του λαού» θα προέλθει από την κατάργηση της Συνθήκης Εγγυήσεως και της Συνθήκης Συμμαχίας, όπως και από τη διάλυση των στρατιωτικών βάσεων της Βρετανίας. Υποστηρίζεται ότι ο αγώνας είναι δύσκολος γιατί αντίπαλοι μας είναι «η Κυβέρνηση Καραμανλή, η Κυβέρνηση της Τουρκίας, οι Αμερικάνοι, το ΝΑΤΟ και οι αντιδραστικοί Έλληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι».

Αξίζει επίσης να σημειωθεί η αντικειμενικότητα της εφημερίδας *Ελευθερία* αναφορικά με την παρουσίαση των ειδήσεων. Κανένας χαρακτηρισμός, καμιά προκατάληψη, κανένα στοιχείο, που να αποτελεί ένδειξη της στάσης που εκφραζόταν στα σχόλια. Σε ό,τι αφορά το νέο κράτος, η γενική σχεδόν άποψη θέλει να το θεωρεί αφετηρία και όχι σταθμό. Υποστηρίζεται ότι πρέπει να γίνει προσπάθεια να στερεωθεί η νέα οντότητα, όχι όμως για να παραμείνει όπως είναι, αλλά για να χρησιμοποιηθεί σαν μέσο για κάτι καλύτερο. Δεν παρείχαν όμως όλες οι εφημερίδες την ίδια κάλυψη, κι αυτό ενδεχομένως να σημαίνει ότι είχαν διαφορετική αντιμετώπιση ως προς τα κατακλυσμαία συμβάντα και δρώμενα της εποχής. Ένα άλλο στοιχείο που εξετάστηκε είναι το ύφος των δημοσιευμάτων, ανάλογα με το έντυπο. Για παράδειγμα, μετά την εκδήλωση των στασιαστικών πράξεων που οδήγησαν στις συγκρούσεις εναντίον των αποικιοκρατών, δημιουργήθηκε η εντύπωση πως οι Έλληνοκύπριοι, με τη στήριξη της Εκκλησίας της Κύπρου, είχαν την εξουσία στα χέρια τους και μπορούσαν να οργανώσουν και να πραγματοποιήσουν τον αγώνα του 1955-59. Αυτό που εντυπωσιάζει είναι το ύφος στο οποίο γράφονται τα άρθρα αυτά. Δίνουν την εντύπωση πως πρόκειται για πανηγυρικές ομιλίες, καθώς υπερθετικά επίθετα κοσμούν το κείμενο. Ταυτόχρονα επιστρατεύονται σειρά λογικών επιχειρημάτων που “πείθουν” τους αναγνώστες κάποιων εφημερίδων ότι η Ένωση αποτελεί τη μοναδική βιώσιμη και δυνατή λύση, την οποία υποστηρίζουν Έλληνες και ξένοι. Ωστόσο, παράλληλα καλλιεργούν την προκατάληψη, τον εθνικισμό, το ρατσισμό κ.λπ.

Ανάλογη επίδραση βλέπουμε και από την περιγραφή γεγονότων από τις ίδιες εφημερίδες που ερευνήσαμε ότι Τουρκία, Τουρκική μειονότητα, Αγγλία, ΗΠΑ,

ΟΗΕ, ΝΑΤΟ, είναι εναντίον του οράματος των Ελλήνων της Κύπρου για ένωση με την Ελλάδα γεγονός που προάγει από πλευράς τους τις πιο πάνω τάσεις για προκατάληψη, εθνικισμό, ρατσισμό κ.λπ. Αυτό όμως που αποτελεί τον άξονα της υπερβολής είναι ο μύθος της "παντοδυναμίας του λαού μας". Παρουσιάζεται στις εφημερίδες *Ελευθερία* και *Ο Φιλελεύθερος* να συντρίβει όλες τις μεγάλες δυνάμεις, Τούρκους, Άγγλους, Αμερικανούς, ΝΑΤΟ κ.λπ. Οι τελευταίοι, που ομολογουμένως είχαν σχέδια τα οποία θεωρούνται αντίθετα από τα συμφέροντα της Κύπρου, παρουσιάζονται διαρκώς να συνωμοτούν, να φτιάχνουν "σατανικά σχέδια", να προσβλέπουν στην καταστροφή της Κύπρου. Πάντα όμως συντρίβονται πάνω στη θέληση του λαού.

Ο μύθος αυτός παραβλέπει συστηματικά μερικές τραγικές πραγματικότητες που αποτελούν αγκάθι στην "κυριαρχία του λαού". Παραβλέπει την ουσία που περικλείεται στον εγκλωβισμό των Τουρκοκυπρίων, στον έλεγχο που ασκεί η Τουρκοκυπριακή ηγεσία πάνω σ' ένα μέρος του εδάφους της Δημοκρατίας και τις επιπτώσεις που αυτή η κατάσταση θα είχε μακροχρόνια.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Αναστασιάδης, Γ. (1994) *Η Θεσσαλονίκη των εφημερίδων*. University Studio Press. Cohen, B. *The Press and Foreign Policy*, Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
- Becker, W.L. and Whitney, D.C. (1980) "Effects of Media Dependencies" στο *Communication Research*, Vol. 7 (1980), σ. 95-120.
- De Fleur, M. and Ball-Rocheach, S. *Theories of Mass Communication*, New York: Longman, 1989, 5th edition.
- Δεμερτζής Ν. & Αρμενάκης Α. (2000). Η Πολιτική Κουλτούρα και τα Μέσα Επικοινωνίας. Η περίπτωση των φοιτητών της Αθήνας στο: *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, τχ. 16, σελ. 34-71.
- Elleke Boehmer, (1995). *Colonial and Postcolonial Literature*, Oxford: Oxford University Press.
- Φάνον, Φ. (1986) *The Wretched of the Earth*. Trans. Constance Farrigton. New York: Grove Press.
- Graber, D. (1984) *Mass Media and American Politics*, Washington, D.C.: Congressional Quarterly Press, 2nd edition.
- Graber, D., and Tuchman, G. (1978) *Making News: A Study in the Social Construction of Reality*, New York: Free Press.
- Habermas, J. (1991) *Αλλαγή δομής της δημοσιότητας*, Αθήνα: Νήσος.

- Halbwachs, M. (1992). *On Collective Memory*, Chicago & London: The University of Chicago Press.
- Iyengar, S. and Kinder, D. (1987) *News that Matters: Television and American Opinion*, Chicago: University of Chicago Press.
- Κατσιαούνης, Ρολάνδος. (2000), *Η Διασκεπτική 1946 – 1948 – Με ανασκόπηση της περιόδου 1878 – 1945*, Λευκωσία.
- Klapper, J. (1961) *The Effects of Mass Communication*, New York: Free Press,
- Kress, G. and T. van Leeuwen, (1998). “Front Pages: (the Critical) Analysis of Newspaper Layout”, Bell, A. and Garrett, P. (eds) *Approaches to Media Discourse*, Oxford: Blackwell.
- Leela Gandhi, (1998). *Postcolonial Theory. A Critical Introduction*, NSW, Australia: Allen & Unwin.
- Lipmann, W. *Public Opinion*, 1922, New York: MacMillan (πρώτη έκδοση 1922) (Στα Ελληνικά Lipmann, W. Η Κοινή Γνώμη (μετάφραση: Γ. Καραγιάννης), Αθήνα: Κάλβος, 1988).
- Loomba, (1998). *Colonialism/ Postcolonialism*, London & New York: Routledge.
- Λούλος, Κ. (2004). *Σύγχρονη ιστορία και μέσα μαζικής επικοινωνίας*, σ. 425-435. Στο Ν.Θ. Χολέβας, Ε.Β. Μαρμαράς, Μ.Ν. Καραβασίλη (επιμ). Στο Βέλος του Χρόνου. Τιμητικός τόμος για τον ακαδημαϊκό Γ. Π. Λάββα. Αθήνα: ΕΠΙΕΕ Πανεπιστημίου Αθηνών/ University Studio Press.
- Λούλος, Κ. (2005) Ο Τύπος ως πηγή της σύγχρονης ιστορίας: εφημερίδες, επικαιρότητα και ιστορική έρευνα, *Ζητήματα Επικοινωνίας*, τχ. 2, σ. 56-65.
- McCombs, M. and Shaw, D. (1972) The Agenda Setting Function of Mass Media στο *Public Opinion*, Vol. 36, σ. 176-187.
- McCombs, M. and Shaw, D. (1977) *The Emergence of American Political Issues: The Agenda Setting Function of the Press*, St. Paul: West.
- McCombs, M., Weaver, D. and Edelman (1996) *Τα ΜΜΕ και η Κοινή Γνώμη*, (μετάφραση: Γ. Κοβαλένκο) Αθήνα: Καστανιώτης, 1996.
- McLeod, J. M. and Becker, L. (1981) “The Uses and Gratifications Approach to Political Communication Research” στο Nimmo, D. and Sanders, K.R. (eds) *Handbook of Political Communication*, London: Sage.
- McQuail, D. (2005) *Η θεωρία της Μαζικής Επικοινωνίας για τον 21ο αιώνα*, Αθήνα: Καστανιώτης.
- Mills, C.W. (1985) *Η Κοινωνιολογική Φαντασία*. Αθήνα: Παπαζήσης
- Παπαθανασόπουλος, Σ. (2004) Πολιτική και ΜΜΕ, Αθήνα: Καστανιώτης.

- Paletz, D.L. and Entman, R. M. (1981) *Media, Power, Politics*, New York: Free Press.
- Robert Young (2001) *Post-colonialism: An Historical Introduction*, Oxford: Blackwell Publishers.
- Said E. (1996), *Οριενταλισμός*, Αθήνα: Νεφέλη.
- Σοφοκλέους, Α.(2003) Συμβολή στην Ιστορία του Κυπριακού Τύπου Τόμος Γ, 1900- 1914, Μέρος Α΄ Intercollege Press.
- Σοφοκλέους, Ανδρέας. (2011) Συμβολή στην Ιστορία του Κυπριακού Τύπου Τόμος Ε, 1945-1960, Μέρος Α΄ Intercollege Press.
- Σπανός, Γιάννης. (1996), ΕΟΚΑ: Έτσι πολεμούν οι Έλληνες, Λευκωσία, σελ. 21.
- Wanta, W. and Foote, J. (1994) The President-News Media Relationship: A Time Series Analysis of Agenda-Setting στο *Journal of Broadcasting and the Electronic Media*, No. 4, σ. 437-448.
- Χρυσάνθου Χρύσανθος (2008) Η γένεση και η ανάπτυξη του Τύπου επί Αποικιοκρατίας (1878-1959).
- Ζιούτος, G. (1995) *Εισαγωγή στην επιστήμη του Τύπου*, University Studio Press.